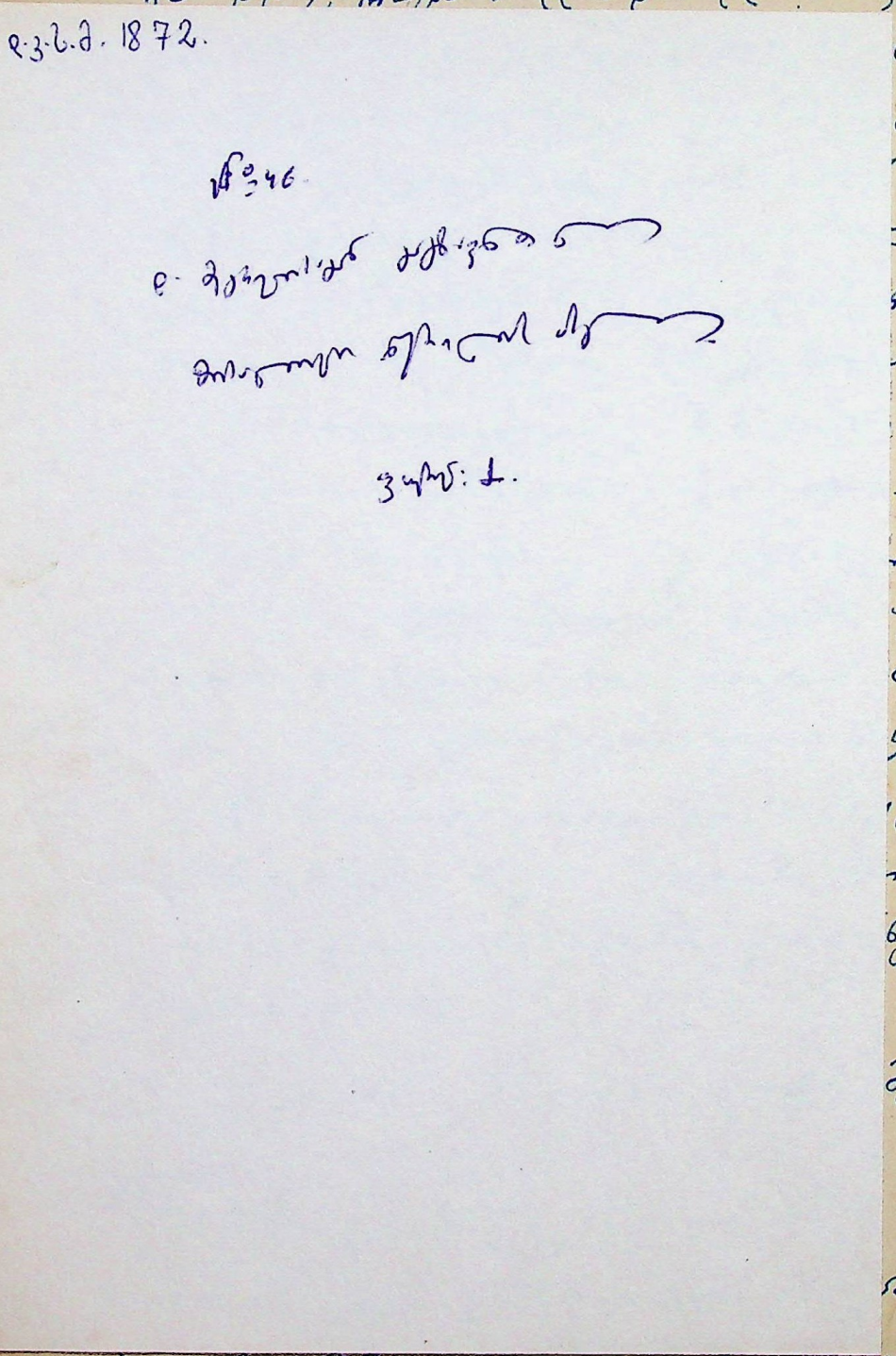

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

ნ. [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

მიღება - ჩაბარების აქტი

18 ოქტომბერი, 1963 წ. ქ.თბილისი

ჩვენ ქვემოდ ხელის მომწერებმა შევადგინეთ მიღება - ჩაბარების ეს აქტი, მასზედ რომ, თანახმად 1963 წლის 22 აგვისტოს დადებული შრომითი ხელშეკრულებისა, მეცნიერ თანამშრომელმა დავით ივანეს ძე შუღლიაშვილმა დავით კლდიაშვილის სახლ-მუზეუმს წარმოუდგინა შრომა-მასალები დავით კლდიაშვილზე /მოგონებები, წერილები, დოკუმენტები, ნარკვევი/ ხელნაწერის სახით 54 ფურცელზე ორ საავტორო ფორმის მოცულობით.

სამუშაო შესრულებულია, კარგად, თავის დროზე და კეთილსინდისიერად.

შესრულებული შრომა
ჩავიბარე: დ.კლდიაშვილის სახლ-მუზეუმის
დირექტორი: /ნ.კლდიაშვილი/
ჩავაბარე: უფროსი მეცნ.მუშაკი: /დ.შუღლიაშვილი/

შრომითი ხელშეკრულება

1963 წლის 22 აგვისტო. ქ.თბილისი.

ჩვენ ქვემოდ ამის ხელის მომწერნი. ერთის მხრივ დ.კლდიაშვილის სახლ-მუზეუმის დირექტორი ნინო დავითის ასული კლდიაშვილი,შემდეგში "მუზეუმად" მოხსენებული,ხოლო მეორეს მხრივ მეცნიერი მუშაკი დავით ივანეს ძე შუღლიაშვილი,შემდეგში "შემსრულებლად" წოდებული ვდებთ ამ ხელშეკრულებას შემდეგი ვალდებულების შესასრულებლად:

1. "მუზეუმი" ავალებს,ხოლო " შემსრულებელი" კისრულობს მიაკვლიოს კერძო ოჯახებში,მუზეუმებსა და არქივებში საინტერესო მასალებს,რომლებიც ჯერ არსად გამოქვეყნებულა და ეხებიან მწერალ დავით კლდიაშვილის ცხოვრებასა და მოღვაწეობას; მასალები / მოგონებები,წერილები და დოკუმენტები/ მთლიანად გადმოიღოს ხელნაწერის სახით,სათანადო შენიშვნებით და კომენტარებით.

2. "შემსრულებელი" ვალდებულ[illegible] მასალები,სათანადო კომენტარებით და შენიშვნებით წარმოადგინოს ორი თვის ვადაში,დღიდან ამ ხელშეკრულების დადებისა.

3. " მუზეუმი" ვალდებულია " შემსრულებელს"გადაუხადოს ჰონორარი თვითეულ ფორმაში 50 მანეთი.შემსრულებლის მიერ წარმოდგენილი მასალის მიღება-ჩაბარების სათანადო აქტის შედგენის შემდეგ."შემსრულებელს" წინასწარ ავანსი არ ეძლევა.

4.ხელშეკრულების მიხედვით წარმოშობილი ყოველგვარი დავა სწყდება სახალხო სასამართლოს წესით.

მხარეთა იურიდიული მისამართები:

ა/.ქ.ზესტაფონის რაიონი სოფ. ზედა სიმონეთი დ.კლდიაშვილის სახლ-მუზეუმი.

ბ/.შემსრულებლისა-ქ.თბილისი ვაჟა-ფშაველას პროსპექტი N51 კორპუსი 5.

(იხ. II გვერდი)

შრომითი ხელშეკრულება

1963 წლის 22 აგვისტო.

ქ. თბილისი.

ჩვენ ქვემოდ ამის ხელის მომწერნი. ერთის მხრივ დ. კლდიაშვილის სახლ-მუზეუმის დირექტორი ნინო დავითის ასული კლდიაშვილი, შემდეგში "მუზეუმად" მოხსენებული, ხოლო მეორეს მხრივ მეცნიერი მუშაკი დავით ივანეს ძე შუღლიაშვილი, შემდეგში "შემსრულებლად" წოდებული ვდებთ ამ ხელშეკრულებას შემდეგი ვალდებულების შესასრულებლად:

1. "მუზეუმი" ავალებს, ხოლო " შემსრულებელი" კისრულობს მიაკვლიოს კერძო ოჯახებში, მუზეუმებსა და არქივებში საინტერესო მასალებს, რომლებიც ჯერ არსად გამოქვეყნებულა და ეხებიან მწერალ დავით კლდიაშვილის ცხოვრებასა და მოღვაწეობას; მასალები / მოგონებები, წერილები და დოკუმენტები/ მთლიანად გადმოიღოს ხელნაწერის სახით, სათანადო შენიშვნებით და კომენტარებით.

2. "შემსრულებელი" ვალდებულია გამოვლენილი მასალები, სათანადო კომენტარებითა და შენიშვნებით წარმოადგინოს ორი თვის ვადაში, დღიდან ამ ხელშეკრულების დადებისა.

3. " მუზეუმი" ვალდებულია " შემსრულებელს"გადაუხადოს ჰონორარი თვითეულ ფორმაში 50 მანეთი. შემსრულებლის მიერ წარმოდგენილი მასალის მიღება-ჩაბარების სათანადო აქტის შედგენის შემდეგ. "შემსრულებელს" წინასწარ ავანსი არ ეძლევა.

4. ხელშეკრულების მიხედვით წარმოშობილი ყოველგვარი დავა სწყდება სახალხო სასამართლოს წესით.

მხარეთა იურიდიული მისამართები:

ა/. ქ. ზესტაფონის რაიონი სოფ. ზედა სიმონეთი დ. კლდიაშვილის სახლ-მუზეუმი.

ბ/. შემსრულებლისა-ქ. თბილისი ვაჟა-ფშაველას პროსპექტი N51 კორპუსი 5.

(იხ. II გვერდი)

მხარეთა ხელმოწერა:

1. დ. კლდიაშვილის სახლ- მუზეუმის

დირექტორი: / ნ. კლდიაშვილი /.

2. უფროს მეცნიერ მუშაკი: / დ. მუღლიაშვილი /.

რეცენზია

მეცნიერ თანამშრომლის დავით ივანეს ძე შუღლიაშვილის მიერ წარმოდგენილი შრომა, რომელიც მას შეუსრულებია 1963 წლის 22 აგვისტოს დადებული ხელშეკრულების მიხედვით შეიცავს ჩვენი სასიქადულო მწერლის დავით კლდიაშვილის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამსახველ მეტად საინტერესო და საყურადღებო მასალებს, რომლებიც თითქმის, უცნობი არიან ფართე მკითხველი საზოგადოებისათვის და ჯერჯერობით არსად გამოქვეყნებულან.

უთუოდ კარგი ინიციატივა აუღია დავით კლდიაშვილის სახლ-მუზეუმს დირექტორს ნინო დავითის ასულ კლდიაშვილს, რომ სახლ-მუზეუმის ფონდს ამდიდრებს სხვადასხვა საინტერესო მასალებით: ცნობილი პირების მოგონებებით დავით კლდიაშვილზე, ეპისტოლარული ძეგლებით, მნიშვნელოვანი დოკუმენტებითა და ნარკვევით, რომლებიც საქმის ცოდნითა კეთილსინდისიერი შრომის შედეგად ხელშეკრულების მიხედვით, დაუმზადებია სათანადო შენიშვნებით, კომენტარებითა და გამოკვლევით უფროს მეცნიერ მუშაკს დავით შუღლიაშვილს.

დ.შუღლიაშვილის შრომა წარმოადგენს ხელნაწერის სახით 54 ფურცელ /მოგონებები, წერილები, დოკუმენტები, ნარკვევი და სხვა/ სულ ორ საავტორო ფორმამდე მოცულობით.

სამუშაო შესრულებულია ხარისხიანად, საქმის ცოდნითა და კეთილსინდისიერად.

ფილოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატი:

/ნ.ჩიხლაძე/

ამხ. ნ. ჩიხლაძის ხელმოწერას
ვადასტურებ.

დავით კლდიაშვილის სახლ-მუზეუმის დირექტორს

ნ. დ. კლდიაშვილს.

უფროს მეცნიერ მუშაკის დავით

ივანეს-ძე შუდლაშვილის

(მცხოვრები ქ. თბილისი ვაჟა-ფშაველას

პროსპექტი №51, კორპუსი 5. ბინა №36

პასპორტი XI-ОФ №568345.

განცხადება

თანახმად 1963 წლის 22 ივლისის ხელშეკრულებისა, თქვენი დავალებით შევასრულე ჩემზე დაკისრებული შრომა - სათანადო [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].
(შრომა [illegible] დავით კლდიაშვილზე [illegible] წერილებს, [illegible] [illegible], [illegible] [illegible])

შრომაზე [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] თანახმად ხელშეკრულებისა და [illegible] შრომის [illegible] აქტისა.

დ. შუდლაშვილი

მოკლე ცნობები დავით კლდიაშვილზე
(კიევის პერიოდიდან)

დ.კ.ს.მ. 18884

მოკლე ცნობები დავით კლდიაშვილზე
(კიევის პერიოდიდან)

[illegible] დავით
[illegible] 2-1880 წ.წ. [illegible]
[illegible]

[illegible]

მოკლე ცნობები დავით კლდიაშვილზე
([illegible] [illegible])

[illegible] [illegible] დიდი ქართველი მწერალი დავით კლდიაშვილი კიევში [illegible] [illegible]; 1872-1880 წ.წ., [illegible] მისი კიევში [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] დიდი [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] დავით, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] დავით კლდიაშვილი [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible].

კიევში [illegible] [illegible] დავით, [illegible] კიევში [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] დავით კლდიაშვილი [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] კიევში [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]...

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] კიევში [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] კიევში [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] დავით კლდიაშვილი [illegible]... [illegible] [illegible] [illegible]... [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] კიევში [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]?

[illegible] [illegible], [illegible] კიევში [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]

2

[illegible] ეს [illegible]... [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]... [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 387, [illegible] 2, [illegible] 117 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] 1872 წლის [illegible] [illegible] 25 გვარი[x] (რომელთა შორის ყველა [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ეს 25 გვარი [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] მოყვანილია 8 გვარი, რომელთაგან [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

1. ჯავახიშვილი
2. [illegible]
3. [illegible]
4. შერვაშიძე
5. ხერხეულიძე
6. [illegible]
7. კლდიაშვილი და
8. [illegible]

მეორე [illegible] მოყვანილია [illegible] 8 გვარი, [illegible], რომელთაგან [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

1. ჯანდიერი
2. თაყაიშვილი
3. [illegible]
4. კვინიხიძე
5. [illegible]
6. ნათიშვილი
7. თუმანიშვილი
8. შერვაშიძე

ხოლო [illegible] [illegible] მოყვანილია 9 გვარი, რომ-

---

x) ეს 25 გვარის [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. დ.ჯ.

[illegible] რუსული ძალზე სუსტად სცოდნიათ, [illegible] ოქმში ნათქვამია, რომ გიმნაზიაში [illegible] [illegible] მოსამზადებელ კლასში [illegible] და უნდა [illegible] სხვაგან [illegible] პროგიმნაზიაში — ესენი არიან:

1. აბაძე
2. ზალდასტანიშვილი
3. ამილახვარი
4. ვაჩნაძე
5. ქუმსიშვილი
6. ნაცვლიშვილი
7. ჩუაშვილი
8. მეგვარიანი
9. წინამძღვრიშვილი

აქვე ნათქვამია, რომ პირველ [illegible] აღსაზრდელები [illegible] კლასში [illegible] [illegible] [illegible] პირველ კლასში, [illegible] [illegible] აღსაზრდელები კი, [illegible] [illegible] [illegible] უნდა [illegible] მოსამზადებელ კლასში, [illegible] [illegible] [illegible] აღსაზრდელები კი, [illegible] 12 წლის [illegible], უნდა [illegible] [illegible], [illegible] [illegible].

როგორც კიევის საოლქო არქივის დოკუმენტებიდან ჩანს, დავით კლდიაშვილი 1872 წლის სექტემბერში [illegible] კიევის ვლადიმირის სამხედრო გიმნაზიის მოსამზადებელ კლასში.

დ. კლდიაშვილი 1873 წელს [illegible] უკვე გიმნაზიის პირველ კლასის მეორე ჯგუფში (პირველ კლასის [illegible] [illegible]) და პირველ კლასშივე [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

1873 წლის 4 ოქტომბრის ოქმით, კიევის ვლადიმირის სამხედრო გიმნაზიის პედაგოგიური საბჭოს [illegible] [illegible] [illegible] სწავლისათვის გიმნაზიის მეხუთე [illegible], მეოთხე [illegible] და მეორე [illegible] აღსაზრდელები, რომელთა შორის იმყოფებოდნენ დავით კლდიაშვილი და [illegible]. (იხ. ფონდი 383, ე.3. ს:12,-18-19.)

აქვე ფონდში დაცულია [illegible] ჟურნალი იმ დამნაშავე აღსაზრდელებისა, რომლებიც [illegible] [illegible] თუ იმ დანაშაულზე და თავიანთ დანაშაულს

[illegible] [illegible] [illegible] სხვადასხვა [illegible]?x) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ამ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. (იხ. ფ.387, оп.2, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].)

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible]), [illegible] [illegible] ([illegible]), [illegible] [illegible] ([illegible]), [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible]) [illegible], [illegible] [illegible] ([illegible]) [illegible] [illegible] ([illegible]). [illegible] მოსწავლენი სხვა ეროვნებისანი არიან

1872-1873 სასწავლო წლის [illegible] [illegible] სულ 36 მოსწავლე ირიცხებოდა. ამ [illegible] [illegible] 3-9 [illegible] [illegible] [illegible] (იხ. [illegible] N387. оп. 2. [illegible] 96, 1872/3წ.)

1873 წლის 30 [illegible] 103 მოსწავლე. 6 მოსწავლე [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible])

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1872/3 სასწავლო წლის 30 [illegible] [illegible] [illegible] წლის 27 [illegible] 28 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] სასწავლო წლის 24 [illegible]. [illegible]

---

x) [illegible] [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible]), [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] – [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]-[illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] 1872 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

5

ეს იყო მიზეზი, რომ ჯერ კიდევ [illegible] სისუსტის გამო, [illegible], რომ წარმატებით დაწყებული სწავლა ბოლომდე ბრწყინვალედ მიეყვანა.

1873/4 სასწავლო წელს დავით კლდიაშვილს ვხვდებით გიმნაზიის ისევ პირველ კლასში. (იხ. ფონდი № 387, оп. 1. л. 25-37; 41-50.

შემდეგ წლებში კი დავით კლდიაშვილი წარმატებით სწავლობს, თუმცა ხანდახან მაინც ავადმყოფობს და 1880 წელს წარმატებით ამთავრებს კიევის ვლადიმირის სამხედრო გიმნაზიას და სწავლას განაგრძობს [illegible] მოსკოვის ალექსანდრეს სამხედრო [illegible] სასწავლებელში.

დავით კლდიაშვილი სამხედრო გიმნაზიაში სწავლობდა შემდეგ საგნებს: x) (1879 წლის სიის მიხედვით)

Закон Божи — ასწავლიდა: მასწავლებელი მღვდელი [illegible]
Русски Язик — მასწავლებელი Богданов; Цветковски
Французски Язик — მასწავლებელი Бепль; Дуссань
Немецки Язик — მასწავლებელი Кратер
Математика — მასწავლებელი Касовски; Ермаков.
Физика — მასწავლებელი Шилер; Галицински.
Естествен. история — მასწავლებელი Михаиловски
География — მასწავლებელი Любитов; Геренштамь
Географ. чертение — მასწავლებელი Трескин; Матковски
Писание — მასწავლებელი Калински; Федоровски
Фехтование — მასწავლებელი Рознатовски.
Пение — მასწავლებელი Солуха
Гимнастика — მასწავლებელი Броунь

გიმნაზიის დირექტორი 1878 წლამდე ყოფილა გენერალ-მაიორი პავლე ნიკოლოზის-ძე იუშენკოვი.

1878 წლიდან კი პოლკოვნიკი ფონ-ბოლი (Фон-Боль)

---

x) კლასის ინსპექტორი ყოფილა Курбатов.

(6)

[illegible] [x)] [illegible]

[illegible]

[illegible] 1872-1880 [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

x) [illegible]

[illegible]

№625

დავით შეყლაშვილი

ვაჟა-ფშაველას საიუბილეო საღამო ქუთაისში

ჩვენი სასიქადულო მწერლის ვაჟა-ფშაველას იუბილეს გამართვის იდეა პირველად მწერალმა ქალმა გაბრეგილმა წამოაყენა. იგი "სახალხო გაზეთის" /1913 წ. №821-ის/ ფურცლებზე წერდა: "რომელმა ქართველმა არ იცის ვინ

დ.კ.ს.ქ. 1883

ვაჟა-ფშაველის საიუბილეო საღამო ქუთაისში.

მწერლებისა, დეკანოზისა,
ც არ იქნეს მოხსენებული.
ის შვილები ვაჟა გვიდგავ
ნაწარმოებს... ერთ კი
, საქმით ვაჩვენოთ მისან
ირთმევება და ღირსი

ა ქართველი საზოგადოება.
ის გამო ქართულ პრესაში
ებიც მიძღვნილი იყო ლექსი
აში მიძღვნილი აკაკის

ამ დავის კრებაზე დაადგი
ი ვაჟა-ფშაველა, რომელსა
აში საზოგადოების საკა
მისწინს ძიებისა და
ვაჟა-ფშაველას ნაწარმოე-
ოგადოების სახლს, რომელ
თი სახლის რეჟისორ
№1830/
საიუბილეო თარიღის აქტუ
. ქუთაისში მომუშავე ახალ
ფშაველას საიუბილეო საღამ
ან ჩაატარა მისწინს ძოვ

№625

დავით შუღლიაშვილი

ვაჟა-ფშაველას საიუბილეო საღამო ქუთაისში

ჩვენი სასიქადულო მწერლის ვაჟა-ფშაველას იუბილეს გამოხმაურების იდეა პირველად მწერალმა ქალმა გაბაშვილმა წამოაყენა. იგი "სახალხო გაზეთის" /1913 წ.,№821-ის/ ფურცლებზე წერდა: "რომელმა ქართველმა არ იცის ვინ არის ვაჟა-ფშაველა, სადაც იხსენება სახელი ჩვენი მწერლებისა, დედამიწისა, ილიასი და აკაკის, იქ შეუძლებელია ვაჟას სახელიც არ იქნეს მოხსენებული.

ვაჟა-ფშაველათი ვამაყობთ ჩვენ, მისი ქვეყნის შვილები ვაჟა გვიყვარ მოწიწებით ვიხსენებთ, აღტაცებით ვკითხულობთ მის ნაწარმოებს... დრო კი არის რომ ეს ჩვენი მართლაც გულწრფელი სიყვარული, საქმით ვაჩვენოთ მისადმ დავუმტკიცოთ, რომ ჩვენ შევიგნებთ ეს დიდებული პიროვნება და ღირსი შვილები ვართ, ღირსეული მოამაგე მამისა".

გაბაშვილის ამ წინადადებას მალე გამოეხმაურა ქართველი საზოგადოება. ვაჟა-ფშაველას სამწერლო მოღვაწეობის 35 წლისთავის გამო ქართულ პრესაში დაიბეჭდა საგულისხმო წერილები და ლექსები, რომლებიც მიძღვნილი იყო დიდი მგოსნის პატივსაცემად /ამ დროს დაიბეჭდა ვაჟასადმი მიძღვნილი აკაკის ლექსიც/.

ქართული კულტურის მოყვარულთა საზოგადოებამ თავის კრებაზე დაადგ "საზოგადოების საპატიო წევრად აირჩიოს მგოსანი ვაჟა-ფშაველა, რომელსა წელს 35 წლისთავი შეუსრულდა, გამართოს მოკლე ხანში საზოგადოების საჯა კრება, რომლებზედაც უნდა წაიკითხონ რეფერატები მგოსნის ცხოვრებისა და პიროვნების შესახებ, აღებული ფულით გამოსცეს ვაჟა-ფშაველას ნაწარმოებანი და ამ აზრის განხორციელება მიანდოს საზოგადოების საბჭოს, რომელი თავის მხრივ მიიწვევს მწერალს გაბაშვილს, სახალხო სახლის რეჟისორს ალ. წუწუნავას და სხვებს /სახ. გაზეთი 1913 წ.,№830/

ვაჟა-ფშაველას სამწერლო მოღვაწეობას ამ საიუბილეო თარიღის აქტუ გამოეხმაურა ქუთაისის მოწინავე საზოგადოება. ქუთაისში მომუშავე ახალ-გაზრდა მწერლების თაოსნობით შეიქმნა ვაჟა-ფშაველას საიუბილეო საღამო მომწყობი კომისია. რომელმაც ქუთაისში წინასწარ ჩაატარა მგოსნის ძიე

და მოღვაწეების შესახებ ლექცია მოხსენებები. საზოგადოება დიდად დაინტერესდა ვაჟა-ფშაველას პიროვნებით. ყველას უნდოდა მალე ენახა ქართული პოეზიის არწივი გენიალური შემოქმედი "ალღთაური და აფშინანსი", "ბახტრიონისა" და გველის მჭამელისა".

საჭირო იყო ვაჟა-ფშაველას ქუთაისში ჩასვლა მაგრამ სამწუხაროდ, დიდ მგოსანს არა ჰქონდა შესაფერისი ტანსაცმელი, ეს კი ხელს უშლიდა დასწრებოდა თავის საიუბილეო საღამოს.x)

მწერალი დავით კლდიაშვილმა საღამოს მომწყობ კომიტეტს აცნობა ვაჟა-ფშაველას გასაჭირი. "საკითხი დაისვა-რა ჩქარა მოქცეულიყო კომიტეტი, გადაწყდა,-გადმოგვცემს დავით კლდიაშვილი,-ასი მანეთი გაეგზავნა ვაჟას, რომ შეეკერა ახალი ჩოხა ახალუხი და ეყიდა ახალი ფეხსაცმელი ამ ფულით და ისე ჩამოსულიყო.

დანიშნულ დღეს 1913 წლის 20 თებერვალს ვაჟა ეწვია ქუთაისს და გამოწყობილი მივიდა პეტრე ყიფიანთან.

- ძალიან გამოჩინებულხარ, ვაჟას ჭირიმე! ახლა კი ვაჩვენებთ, შენს თავს ქუთაისს! მიესებური ხარხარით შეხვდა პეტრე ყიფიანი ვაჟას. ვაჟა კი ირწავ იღიმებოდა.

საღამოზე სულ ამიართვეს პოეტს იმდენი ლექსები აუძღვნეს. ვაჟაც თავაზიანად ლექსს ლექსზე ამბობდა და აღტაცებაში მოჰყავდა ხალხით გატენილი თეატრის დარბაზი. საღამოს შემდეგ გაიმართა ვაჟას საპატივსაცემოდ ბანკეტი, რომელსაც აუარებელი ხალხი დაესწრო, ყველა ქება-დიდებას შეასხამდა ვაჟას, მაგრამ ვერაფრით ვერ ააღელვეს იგი. მადლობას უძღვნიდა მის მადიდებელი და იყო ისე თავდაჭერილი, ყუჩი, განდიდებას არიდებული ვაჟა, რაც მას ამშვენებდა და საყვარელ ადამიანად ხდიდა". /დ.კლდიაშვილის მოგონებები გვ. 333-34

მეორე დღეს ქუთაისელმა მწერლებმა და საზოგადო მოღვაწეებმა ვაჟა-ფშაველას ქუთაისში ყოფნის სამახსოვროდ გადაიღეს ეს სურათი

სურათი

ვაჟა-ფშაველა ქუთაისში, 1913 წლის

21 თებერვალს.

---

x) [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible]

სურათში ვაჟა-ფშაველას ირგვლივ არიან მწერალი ნიკო ლორთქიფანიძე, ჯაჯუ ჯორჯიკია გრ.ქიქოძე /გაზ. "თემის" რედაქტორი/,შ.დადიანი/მსახიობი/ კ.მიქელაძე /ჟურნალისტი/ ლ.დარჩიაშვილი /ან.წულაძე /ჟურნალისტები./ სერგო ფირმაქიძე /პედაგოგი/ნ.არსენიძე /ჟურნალისტი/, ის.კვიცარიძე და სხვა.

ვაჟა-ფშაველამ ამავე დღეს გადაიღო სურათი თავის მეგობარ დავით კლდიაშვილთან მხარზე ხელგადახვეული /ამ ორივე სურათის დედანი დაცულია საქართველოს სახელმწიფო ლიტერატურულ მუზეუმში.

სურათი

ვაჟას საიუბილეო საღამოს შესახებ. "სახალხო გაზეთი" წერდა: "საღამოს დამთავრების შემდეგ საზოგადოება გამოსვლისას ტაშს განაგრძობდა და არ დაიშალა, სანამ ვაჟა-ფშაველა ნაბდით და ყაბალახით არ გამოჩნდა კიდევ ერთხელ სცენაზე. ხოლო გაზეთი "თემი" ვაჟას შესახებ აღნიშნავდა: "მისმა დარბაისლურმა მკაფიო შეუპოვრობამ საკუთარ ლექსების კითხვამ დიდი აღტაცება და სიამოვნება გამოიწვია. ჩვენი მოლოდინისამებრ. მის სცენაზე ნახვას მრავალი ნატრობდნენ ქუთაისში. განსაკუთრებით აღტაცებით შეხვდა მას ახალგაზრდობა. საზოგადოებამ მრავალჯერ გამოიწვია სიმპათიური პოეტი ლექსების წასაკითხად."

ვაჟა-ფშაველამ თავის სხვა ლექსებთან ერთად ამ საღამოზე წაიკითხა ექსპრომტად დაწერილი ლექსი: იმერეთს!

ერთხანად ჩემო მოძმებო,
ლხინს აქაური დიდებო!
ძველავ, რომ მამობილებისარ-
თით მეგობარ საღამოს ვხედავთ.
შეერთებულად მეწოდა
ქართლსა და კახეთს ვხედავთ
დარჩომილი საქართველოსავ,
სხვაცა გზადაკვრეს, ძმებო!
ის მოიწოდს თავის ქვეყნისა
კარებს ნუ მაგრა ჰკვეთო...
ენება ნუ ასუდეს, საბრძოლად
ვინც მეტ გაგიმეტო!..

ეს ლექსი "ისეთი მოხდენილი დეკლამაციით და გრძნობით იყო წაკითხული გადმოგვცემს ლადო მძვანელი რომ დიდი აღტაცება გამოიწვია საზოგადოებაში. მგოსანი ტაშისცემით ოთხჯერ-ხუთჯერ გამოიწვიეს და ათქმევინეს სხვადასხვა ლექსი.

ვაჟა-ფშაველა კმაყოფილი და დიდად ნასიამოვნები დაბრუნდა თბილისში და თავის ძმებსა და მეგობრებს უზიარებდა იმ შთაბეჭდილებებს, რაც მან მიიღო ქუთაისში გამართულ თავის საიუბილეო საღამოზე. ვაჟა მოხიბლული იყო ქუთაისელთა სტუმართმოყვარეობითა და თანაგრძნობით.

დ. მ

საქართველოს სახელმწიფო ლიტერატურულ
მუზეუმის უფროსი მეცნიერი მუშაკი

დავით მეულიაშვილი

დავით მესხის წერილი დავით კლდიაშვილისადმი

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

დ.კ.ს.მ. 1882.

დავით მესხის წერილი დავით კლდიაშვილისადმი.

...ვით!

[illegible]

დავით მესხის წერილი დავით კლდიაშვილისადმი

[illegible]
[illegible] დიდს დავითს
იუბილარს
[illegible]

ჩემო [illegible] დავით!

ძალიან [illegible] ვარ, [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] დავინახე.

ვიცი გაგიკვირდეს — სად [illegible]-ქალაქი და სად [illegible]... [illegible] სამგზავრო [illegible] [illegible] გამოუვიდა, ამ გზას დავადექი:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

26/VI-30 წ. [illegible]

დავით კლდიაშვილი დ̃ მოსწავლე ახალგაზრდობა

ქართველი ხალხის სასიქადულო მწერლის დავით კლდიაშვილს განსაკუთრებით უყვარდა მოსწავლე ახალგაზრდობას; სწამდა მისი ბედნიერი მომავალი, იმედით შეჰყურებდა მაშინდელ თაობას დ̃ წინასწარმეტყველებდა ძველი დროის უკუღმართი

დ.კ.ს.მ. 1882.

დავით კლდიაშვილი და მოსწავლე ახალგაზრდობა

გამარჯვებას.

იყო ახალ-

მათი წინ-

სწავლე ახალგაზ-

სიყვარულს,

ზნეობრივი

ალურად, და თუ

სწრაფვით იმედია

კი ახალგაზ-

თილშობილურ

თუ წერდა რას [illegible]

თავგადადებით

ახალგაზრდობის

მიუღია

სამწერლო

ზეიმზე,

დავით კლდიაშვილი და მოსწავლე ახალგაზრდობა

ქართველი ხალხის სასიქადულო მწერალს დავით კლდიაშვილს განსაკუთრებით უყვარდა მოსწავლე ახალგაზრდობა; სწამდა მისი ბედნიერი მომავალი, იმედით შეჰყურებდა მზარდ თაობას და წინასწარმეტყველებდა ძველი დროის უკუღმართი წყობილების წინააღმდეგ ბრძოლაში გამარჯვებას.

დავით კლდიაშვილი ძალიან ახლოს იყო ახალგაზრდობასთან; ყოველთვის ახარებდა მათი წინსვლა და წარმატებანი.

იგი შენიშნავდა თუ არა მოსწავლე ახალგაზრდაში ნიჭს და შრომისადმი სიყვარულს, ყოველთვის ეხმარებოდა, როგორც ზნეობრივი სიტყვა-დარიგებით, ისე მატერიალურად, და თუ საჭიროდ დაინახავდა, - თავგანწირვით იბრძოდა ყველა მათ წინააღმდეგ, ვინც კი ახალგაზრდობას წინ აღუდგებოდა კეთილშობილურ საქმის განხორციელებაში.

საკმარისია გავიხსენოთ თუნდაც ის ფაქტი თუ დავით კლდიაშვილი როგორ თავგამოდებით იცავდა ქუთაისის მოსწავლე ახალგაზრდობის მოთხოვნას, რომ მათ მონაწილეობა მიეღოთ დიდი ქართველი პოეტის აკაკის სამწერლო მოღვაწეობის 50 წლის საიუბილეო ზეიმზე,

რომელიც უნდა ჩატარებულიყო 1908 წლის 7 დეკემბერს ქალაქ თბილისში, ხოლო ერთი კვირის შემდეგ, - 14 დეკემბერს ქალაქ ქუთაისში.

როგორც ვიცით, ამ საიუბილეო დღესასწაულში მონაწილეობის მიღება სასტიკად ეკრძალებოდა ქუთაისის მოსწავლე ახალგაზრდობას, [illegible] უკრძალავდნენ აკაკის საპატივსაცემოდ დილა-საღამოების გამართვას სასწავლებლებში, რომელსაც მოსწავლე ახალგაზრდობა მოითხოვდა.

ქუთათურმა ახალგაზრდობამ მიმართეს თავიანთ ქომაგსა და საყვარელ დავით კლდიაშვილს დახმარებისათვის. ამ დროს დავითი იყო ქუთაისში აკაკი წერეთლის იუბილეს ჩამტარებელ კომისიის თავმჯდომარის ([illegible] ქიქოძის) ამხანაგი.

დავით კლდიაშვილმა, ჯერ ქუთაისის კლასიკური გიმნაზიის დირექტორს - [illegible] სთხოვა, რომ მოსწავლე ახალგაზრდობის კანონიერი სურვილი დაეკმაყოფილებინა - სკოლებში აკაკის საპატივსაცემოდ სალიტერატურო დილის ან საღამოს გამართვის ნებართვა. მაგრამ დავითმა, რადგან მტკიცე უარი მიიღო [illegible], იძულებული შეიქმნა [illegible] მიემართა თბილისში აკაკის საიუბილეო მთავარ კომიტეტის თავმჯდომარის [illegible] [illegible]. „[illegible]

თქვენ, - სწერდა დავითი, - გამოითხოვოთ კავკასიის სასწავლო ოლქის მზრუნველისაგან რომ: 1) ქუთაისის სასწავლებელთ ნება ჰქონდესთ 7 დეკემბერს ამა წლის სადღესასწაულო დღის გამართვისა [illegible] [illegible] [illegible]; 2) 14 დეკემბერს, რა დროსაც ქუთაისში განზრახულია [illegible] [illegible] დღესასწაულის გამართვა. ქუთაისის ყველა სასწავლებელთა [illegible] ყველამ ჰქონდეთ დაუბრკოლებლივ მონაწილეობა მიიღონ ამ [illegible] დღესასწაულში. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] წერილით [illegible] ყველა სასწავლებელთა უფროსებს, [illegible], [illegible] [illegible], თვითონ სასწავლებელთა უფროსებმა ვერ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], სანამ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]."

[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

განმარტების ნება დართავს, მხოლოდ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

მისი [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], - [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ამ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible]), და [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible]

~~[illegible]~~
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

მაგრამ სხვადასხვა მიზეზის გამო [illegible] [illegible].

მოსწავლე ახალგაზრდობისადმი დავით კლდიაშვილის თანაგრძნობისა და დახმარების მრავალ ფაქტთა შორის ჩვენ მოვიყვანთ ერთ-ორ შემთხვევას.

მწერლის ეპისტოლარულ მემკვიდრეობაში ყურადღებას იქცევს დიდი ჰუმანიზმისა და კაცთმოყვარეობის გრძნობით აღსავსე წერილი, რომელმაც 1908 წლის 12 ნოემბერს გაუგზავნია დიდი ქართველი პედაგოგისა და საზოგადო მოღვაწის იაკობ გოგებაშვილისათვის. ამ მოკრძალებულ ბარათიდან ჩანს, თუ როგორ განუცდია მას ერთი ნიჭიერი და [illegible] ბავშვის გარიცხვა ბათუმის გიმნაზიიდან.

დავით კლდიაშვილი მწუხარებითა და თხოვნით აუწყებს იაკობ გოგებაშვილს: „მოგმართავთ ამ წერილით იმ რწმენით, რომ თქვენი სიტყვა და მფარველობა იხსნის უბედურებისაგან უდანაშაულო ბავშვს, ნიჭიერს, კარგი ყოფა-ქცევისას და სიცოცხლით სავსეს. ყველა მოსწავლე ქართველი თქვენი სულიერი შვილია... ეგებ თქვენი შემწეობა არ მოაკლოთ საწყალ ყმაწვილს, უკვე [illegible]!... ამ წერილშივე დავითი დაწვრილებით უყვება, თუ რა იყო ამ ნიჭიერი ბავშვის გარიცხვის მიზეზი და როგორ უმართებულოდ მოექცა

გიმნაზიის ადმინისტრაციაა: „აქაური, ბათუმის გიმნაზიაში, ეს ერთი ხანია საოცარი ამბები ხდება... ჯავრი მოსდით, რომ ბავშვებს იმდენად ამეცადინეს, რომ ყველა კლასებში ქართული ენის სწავლება შეამოკლებინეს, ამათ (ლაპარაკია გიმნაზიის ადმინისტრაციაზე. [illegible]) [illegible]... [illegible] ზნედაცემული, და [illegible] [illegible] იწვევენ [illegible] ბავშვებს ისეთ საქციელზე, რომ მიზეზი იპოვნონ და გიმნაზიიდან გამოაძევონ.

ასეთი ამბავი დამართეს მეოთხე კლასის მოსწავლეს [illegible], ბავშვს საოცარ ნიჭიერ, ზნეობით სავსეს და ამხანაგთა სიყვარულს!!! დავითი აქვე დასძენს ბავშვის ეკონომიურად გაჭირვებულ მდგომარეობას — „მეტად ღარიბია, მამა მისი [illegible] ჯამაგირზედ [illegible] და [illegible] შვილი [illegible]... [illegible] ამ წერილით, რომ ყმაწვილს [illegible] [illegible] [illegible]; იგი ამხანაგია ჩემი შვილისა, ერთად იყვნენ ერთ კლასში; ვიცნობ კარგად, როგორც მშვენიერ ყმაწვილს, [illegible] [illegible] რომ [illegible] ნიჭიერი ბავშვი ქუჩაში [illegible] და [illegible] [illegible] მის [illegible], [illegible] და რა [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible]... [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] დაინახოთ გაუწვდინოთ ხელი შეწევნისა და გაიხადოთ ყველა ახლობელ სულიერ შვილად. თქვენი ერთი სიტყვა საკმარისი იქნება, რომ იგი მიიღონ ქუთაისის ქართულ გიმნაზიაში, ქუთაისში იმიტომ რომ იქ ყავს ბიძა, სადაც ბინად შეუძლია დააყენონ და თუ რვა-ცხრა თუმანი მოიძებნა მისთვის თქვენივე დახმარებით;— ნიჭით სავსე ბავშვი საცოდაობს ასცდება და მოსწყდეს იმ კეთილ მომავალს, რომელიც მას მოელის, თუ რომ ბედი შეეწევა და სწავლა განათლებას არ ჩამორჩება:

დავით კლდიაშვილის ვაჟის, მწერალ სერგო კლდიაშვილის გადმოცემით, წერილში აღნიშნული გარიცხული ყმაწვილი ყოფილა მისი გიმნაზიელი მეგობარი ბესარიონ [illegible], ,,მამა დიდად შეწუხებული იყო ბესარიონის გარიცხვით; ბავშვი იყო ძალზე ნიჭიერი და საოცარი გონება გახსნილი, ყველას უსწრებდა სწავლაში, წერდა ლექსებს და მოთხრობებს. მამისა და გომელაშვილის დახმარებით სწავლა განაგრძო ქუთაისში მკურნალის კერძო გიმნაზიაში. ამავე 1908 წელს ჩვენს ქუთაისში გადავსახლდით და მამაჩემი [illegible] ეხმარებოდა.... მე მაშინდა ხელმე

ფულს მასზე [illegible]. მაგრამ სნეულებამ თავისი გაიტანა და ჭლექით გარდაიცვალა გიმნაზიის დამთავრებამდე. ასე დასრულებულა ამ ნიჭიერი ყმაწვილის ბედი.

დავით კლდიაშვილის ხელნაწერთა ფონდში დაცულია აგრეთვე ასევე დიდი [illegible], მოსწავლე სტუდენტისადმი დახმარებითა და თანაგრძნობით აღსავსე ერთერთი უცნობი წერილი, რომელიც დავით კლდიაშვილს ბაქოში გაუგზავნია მწერალსა და საზოგადო მოღვაწეს ილია ალოლამესთან. ალოლამე იმ დროს ბაქოში მსახურებდა, როგორც თბილისის ბანკის სააგენტოს წარმომადგენელი.

დავით კლდიაშვილი ილიას წერდა:

„დიდათ პატივცემულო ბატონო ილია! მოგმართავთ უმორჩილესი თხოვნით, არ დაიზაროთ და შემწეობა მისცეთ ამ წერილის მომტანს ყმაწვილს. იგია ვალერიან დუმბაძე, მოსწავლე საზღვარგარეთელი — ჟენევაში. უსახსრობამ დროებით უკან დააბრუნა და ახლა ცდილობს სადმე დროებით, ე.ი. სასწავლო წლის დასაწყისამდე სადმე სამუშავარი იშოვოს და ტყვილა არ გახდეს. მეც გულით მონადინებული ვარ რამე რიგით ხელი შევუწყო და ამიტომ გადავწყვიტე თხოვნით

რომ შუამდგომლობა გაუწიოს რომელიმე კანტორაში დაბინავდეს. მან იცის ფრანგული. სწავლობდა ნემეცურს და ამიტომ [illegible] ვბედავ ჩემი სათხოვრით მომართვას.

დამავალებთ ბატონო ილია, უყურადღებოდ ნუ დასტოვებთ ამ ჩემ თხოვნას და რამდენადაც შესაძლებელი იქნეს თქვენი დახმარება არ მოაკლოთ. იმედი მაქვს, რომ იგი არც თავის თავს შეარცხვენს მუშაობაში და არც იმათ შეარცხვენს, ვინც ხელს მოუმართავს; [illegible] ბატონო ილია, გთხოვთ ამცნოთ სიმონ [illegible] (სიმონ [illegible] რაჭიდან ჩამოსული ბაქოში მცხოვრები შეძლებული ქველმოქმედი იყო (დ.შ.), რომ თავისი მფარველობა არ მოაკლოს ამ ყმაწვილს.

კვლავ მოგთხოვთ პატიებას შეწუხებისა, მაგრამ თან იმ იმედით ვრჩები, რომ რამდენადაც შეიძლება ჩემ თხოვნას სულ უყურადღებოდ არ დასტოვებთ.

თქვენი ერთგული დავით კლდიაშვილი.

წერილი დათარიღებულია 1914 წლის 24 მაისით.

დავით კლდიაშვილის პირად არქივში დაცულია სიყვარულის და პატივისცემის ~~ჩი~~ გამომხატველი [illegible] წერილები იმ ახალგაზრდებისა, რომლებსაც თავის დროზე დახმა

დავითი დახმარებითა,- მატერიალურად, იდეურად, ზნეობრივად, თუ სხვა საშუალებებით... აუცდენია ისინი [illegible] გზიდან და სამშვიდობოზე გაუყვანია.

მოსწავლე ახალგაზრდების თანაგრძნობისა და დახმარების გამო, მას ბევრჯერ უსიამოვნებაც შეხვედრია, მაგრამ იგი ამას არ მორიდებია.

დავით კლდიაშვილი დახმარებია ყველას, ვისაც კი მისთვის მიუმართავს რაიმე დახმარებისათვის, გულმოდგინედ მოუსმენია თხოვნა, შეძლებისდაგვარად დახმარების ხელი გაუწვდია, გზა უსწავლებია.

მოსწავლე ახალგაზრდობა ყოველთვის მადლიერების გრძნობით მოიგონებს დიდი მწერლისა და ჰუმანისტის, ახალგაზრდობის დიდი მეგობრისა და ქომაგის დავით კლდიაშვილის უკვდავ სახელს, ძე, [illegible], რომელმაც მთელი თავისი ცხოვრება და შემოქმედება მოუძღვნა ახალგაზრდობის ბედნიერ მომავალს.

დ. [illegible]

[illegible] 1920 [illegible] 15 [illegible]

[illegible]

[illegible]!

[illegible]

დ.ჯ.ს.მ. 1880.

№53

[illegible]

[illegible] 1920 [illegible] 15 [illegible]

[illegible]!

[illegible]

[illegible]

[illegible]

იოსებ იმედაშვილის მოგონება
დაწერილია 1948წ. 9/IX სოფ. [illegible]

დავით კლდიაშვილი
(1862–1931)

დ.კ.ს.მ. 1879.

№ 260.

იოსებ იმედაშვილის მოგონება

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ა.

[illegible]") [illegible]

[illegible]

[illegible].

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] დავით? –

[illegible]" [illegible].

[illegible]? – [illegible]

[illegible]
[illegible], [illegible], [illegible]
[illegible].
— [illegible], [illegible]! – [illegible]. – [illegible]

იოსებ იმედაშვილის მოგონება
დაწერილია 1948წ. 9/IX სოფ. [illegible]

დავით კლდიაშვილი

(1862–1931)

მაღალი ტანის, ოდნავ [illegible], [illegible] [illegible] – ასეთად [illegible] მეხსიერებაში დავით კლდიაშვილი.

[illegible] („[illegible]“) [illegible]

[illegible]

— [illegible]?

— [illegible].

— [illegible], „[illegible]“ [illegible].

— [illegible]?

— [illegible].

— [illegible]! — [illegible]

[illegible] [illegible] არ გახლავართ!

— ვინც „სამანიშვილის დედინაცვალი“, „სოლომონ მორბელაძე“, „ქამუშაძის გაჭირვება“ დასწერა, იმას იმან „[illegible] [illegible]“ დაწერა არ [illegible]... იმ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] უნარი არ [illegible].

— რას [illegible] ბატონო იოსებ!.. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], მაგრამ...

— რა მაგრამ?

— [illegible] მაგრამ და [illegible] ახლა ჩემს „სამანიშვილის დედინაცვალს“ ვკითხულობ და [illegible] [illegible], [illegible], ნუთუ ეს მე დავწერე მეთქი!.. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ბატონო იოსებ, ის [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]!

— [illegible] უნდა [illegible], ბატონო დავით, მაგრამ ვერ დამარწმუნებთ, - ამ [illegible] [illegible] თქვენი [illegible] [illegible] [illegible]... [illegible] და [illegible] ამ [illegible] [illegible], - [illegible] [illegible] თქვენი [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] უნდა [illegible]... უნდა [illegible]!..

— ჩვენ ჩვენი [illegible] [illegible] [illegible], ბატონო იოსებ!.. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] და ის დასწერს... [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!.. აბა, ჩემო იოსებ!

— [illegible], ბატონო დავით ჩემო [illegible] [illegible]! - [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible],

[illegible] [illegible] [illegible] ნაშიერი თუ [illegible] და [illegible] [illegible], თან დასძინა: [illegible] [illegible] თქვენთან ცოტა საქმე მაქვს.

[illegible] [illegible], მერე მე [illegible] [illegible] [illegible], თითქო [illegible], [illegible] [illegible].

მე [illegible] [illegible] [illegible]... [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

1942 თუ 1943 წ. ახალ [illegible] [illegible] მივლინებით იმერეთის ერთ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] დავესწარი. დასავლეთ საქართველოს თითქმის ყველა [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible]:

— ამხანაგო [illegible] [illegible] [illegible]-ემ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible], თითქმის 7-8 კილომეტრი მივიარეთ, ფეხით [illegible] და [illegible] [illegible], თითქო [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]!

— [illegible] [illegible] [illegible].

დავითის სახლს უკან შემოვუხვიეთ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] თუ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]... [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

— დავითის ახალგაზრდობა თუ გახსოვთ?

შევეკითხე.

— [illegible] [illegible], — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]... [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]...

9/IX-48 ი. [illegible]*)

[illegible]

[illegible]

---

*) იხ. ხელნაწერი ,,[illegible] [illegible] [illegible]" №13344-ნ.

სიმონ ქვარიანის წერილი დავით კლდიაშვილისადმი

ქართველი ერის სასიქადულო მწერალო
ღრმად პატივცემულო ბ-ნო დავით!

გულით მოგილოცავთ მე და ჩემი მეუღლე 40 წლის [illegible] მოღვაწეობის იუბილეს სამწერლო ასპარეზზე და სახალხო მწერლის [illegible] ხარისხის მოღვაწეს.

[illegible] წლები, [illegible]
[illegible] ჩვენი ქვეყანა.
[illegible] სიამოვნებით
[illegible] ნაწერების კითხვას.
[illegible]

[illegible]

[illegible]. დ.ქ.

[illegible] 1878.

№ 58.

სიმონ ქვარიანის წერილი

ნიკო ქვარიანის წერილი დავით კლდიაშვილისადმი

ქართველი ერის სასიქადულო მწერალო
ღრმად პატივცემულო ბ-ნო დავით!

გულით გილოცავთ მე და ჩემი მეუღლე 40 წლის ქებულ მოღვაწეობის იუბილეს სამწერლო ასპარეზზე და სახალხო მწერლის ღირსეულ ხარისხის მიღებას.

საუკუნენი [illegible] ვითარცა [illegible], შენი სამ [illegible] ქვეყანაზე, ხალხი ჩვენი [illegible] შთამომავლობა კვლავ უფრო სიამოვნებით [illegible] თქვენი უკვდავი ნაწერების კითხვას.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] თავის [illegible] [illegible] [illegible] და სხვა მრავალი ტიპი თქვენი [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible], კვლავ გამოჩნდებიან იმ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]...

დიდათ ვწუხვარ, რომ ავადმყოფობამ არ მომცა საშუალება დავსწრებოდი თქვენს ზეიმს ოპერის თეატრში და გადმომეცა პირადათ ჩემი მხურვალე მილოცვა.

გისურვებთ [illegible] ჯანსაღობას და ბედნიერ სიცოცხლეს მომავალ მოღვაწეობაში...

თქვენი მუდამ პატივისმცემელი
ნ. ქვარიანი.

1/VII-30წ. ტყვარჩელი

ორიგინალი დაცულია მწერლის არქივში №1471ბ. დ.კ.

1890 - 1920 წ.წ.

პატრიოტულ იუბილიარს

დ. კლდიაშვილს!

ქუთაისის სომეხთა საზ-გადოებისგან.

დ.კ.ს.მ. 1877.

№57.

ქუთაისის სომეხთა საზოგადოების
[illegible] მისალოცი [illegible]

…ხელოვნების შვილო

…[illegible] თქვენ [illegible]
…ასპარეზზე ემსა-

…თ თქვენ დაუღალავათ
…[illegible] ქართველ ხალხს

…ები, რომელშიაც
…ი [illegible] [illegible]
…[illegible] [illegible]
…ლს – დიდ [illegible]
…ია [illegible] [illegible]
…[illegible] [illegible].
…ვალთა, ხალხის
დამსახურებაა
…ის თქვენს ასე-

1890 – 1920 წ.წ.

პატივცემულ იუბილარს

დ. კლდიაშვილს!

ქუთაისის სომეხთა საზ-გადოებისაგან.

საქართველოს ძვირფასო და სასიქადულო შვილო
ბატონო დავით!

30 წელიწადია მას შემდეგ, რაც თქვენ დაიწყეთ საყვარელი [illegible]-სალიტერატურო ასპარეზზე მოღვაწეობა.

ამ ხნის განმავლობაში თქვენ დაუღალავათ და პირნათლათ ემსახურებოდით ქართველ ხალხის კულტურულ ინტერესებს.

ის ქმნილებანი მოთხრობებში, რომელთაც თქვენ [illegible] დახატეთ იმერეთის [illegible] და ის იუმორი, [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

30 წლის შრომა, შრომა [illegible], ხალხის სამსახურით, – ეს იყოს დამსახურება კულტურული ნაწილი, რომელიც [illegible]-

ებით ჩაიწერება მეცნიერების ისტორიაში.

აი, სწორედ ეს არის მიზეზი იმის, რომ დღეს აქ - იმერეთის შუა გულ ქალაქში, ისეთ [illegible] [illegible] თავის ნიჭით საქართველოს დედაქალაქში, ქართველი საზოგადოება [illegible] ზეიმს უხდის თავის ღირსეულ და დამსახურებულ — მოღვაწეს.

ყველას არ ხვდება წილად ის ბედნიერება, რომელიც თქვენ გარგუნათ ბედმა.

ამის საუკეთესო მაჩვენებელია ის, რომ თქვენი მოღვაწეობის დაფასება უხდება ქართველ ერს მაშინ, როდესაც საქართველო დამოუკიდებელ რესპუბლიკათ არის ცნობილი და როდესაც მისი ორიენტაცია მიმართულია საერთაშორისო დემოკრატიისა და კაცობრიობის პროგრესისაკენ.

ამას კარგად გრძნობთ თქვენც, თავდადებულო მწერალო, ვინაიდან თავისუფალი საქართველო ყოველთვის იდეალი იყო თქვენი.

და აი დღეს, როდესაც ეს იდეალი სინამდვილეთ იქცა, ქართველი ერი უფრო ღირსეულათ იხდის თქვენი მოღვაწეობის იუბილეს და მით აღფრთოვანებს თქვენს მაღალ ნიჭიერ მწერლის კალამს.

ადგილობრივი სომეხთა საზოგადოება,

როგორც მუდამ ქართველ ერთან იყო, როგორც ჭირში, ისე ლხინში, იგივე აღტაცებით ეგება თქვენს იუბილეს, [illegible] [illegible] ქართველი საზოგადოება.

თქვენ უკვდავ „ირინეს ბედნიერებამ“ და „დარისპანის გასაჭირმა“ არა ერთჯერ და ორჯერ დაუმშვენებია ჩვენი [illegible] სცენა და ცხოვრების სარკის სამსახური გაუწევია სომხის საზოგადოებისათვის.

უკანასკნელი გულწრფელ სალამს გადმოგცემთ [illegible] [illegible], და [illegible] [illegible] მოღვაწეობას თქვენს [illegible] [illegible] — ვიდრე მრავალ წელს.

ამასთანავე ერთად აღნიშნული საზოგადოება [illegible] [illegible] [illegible] მის [illegible] [illegible]*)

საზოგადოების [illegible]:

ინჟენერი ს. მარჯანოვი

[illegible] ი. ხოჯაშვილი

---

*) ქუთაისში იუბილე ჩატარდა დ. კლდიაშვილის სამწერლო მოღვაწეობის 30 წლის აღსანიშნავად, 1920 წ. მაისში. ამ [illegible] [illegible] სომხებმა საჩუქრად მიუძღვნეს დ. კლდიაშვილს. დ. ჯ.

დ.კ.ს.მ. 1876.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

დავით კლდიაშვილს
ოცდაათი წლის
სამწერლო მოღვაწეობისათვის.

[illegible] ქვეყანას [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] თქვენი [illegible]

[illegible] კავშირი

ოცდაათი წლის

[illegible] თქვენი [illegible]

[illegible] დაწერილია 1920 წ. 15 თებერვალს [illegible]

[illegible] დ. კ.

[illegible]

[illegible]

[illegible][x]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]!

[illegible]

[illegible]

[illegible]

---

[x] [illegible] 1.920 [illegible] 15 [illegible]

[illegible] სამშობლო თავისუფალი და დამოუკიდებელი.

ჩვენ გვწამს, რომ [illegible] ქართველი ხალხისათვის [illegible] ყველაზე დიდი [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] თუ [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] თქვენ.

და ჩვენ [illegible], რომ ეს [illegible] თქვენთვის [illegible] [illegible].

ჩვენ [illegible] კი [illegible] [illegible] მადლობა თქვენის [illegible] [illegible].

ჩვენო [illegible], სასიქადულო [illegible]!

[illegible] [illegible]
ნ. [illegible]
ვ. [illegible]
ივ. [illegible]
ზ. [illegible]
[illegible] [illegible]
გ. [illegible]
დ. [illegible]
მე. [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible]. [illegible]
ივ. [illegible]

შ. დადიანი
[illegible] [illegible]
ვ. [illegible]
გ. [illegible]
ნ. [illegible]
ვ. [illegible]
შ. [illegible]
ვ. [illegible]
გ. [illegible]
ლ. [illegible]
მელანია.

ძვირფასო იუბილარო დავით!

„ვაჟი ის არის, ვინც მამულს
[illegible] უყვარდა,
ვისაც სამშობლო [illegible] აქვს
თავი [illegible] [illegible],
ქვეყნისა [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] [illegible]." [illegible]

დღეს [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

დ.კ.ს.მ. 1875

№ 55.

ნიკო [illegible] [illegible]

[illegible]

23 მაისს 1920 წ.

ძვირფასო იუბილარო დავით!

„ვაჟი ის არის, ვინც მამულს
გამოადგება შვილადა,
ვისაც სამშობლო [illegible] აქვს
თავი სამსხვერპლო წილადა,
ქვეყნისა [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible] ლხინადა." [illegible]

დღეს ყოველი ჭეშმარიტი ქართველის გულიდან [illegible] ჩნდება გრძნობა სიხარულისა და მადლობისა. ოცდაათი წელიწადი შესრულდა, მოღვაწეობ სამწერლო სარბიელზე, ემსახურები სამშობლოს, ემსახურები ქართველ ერს [illegible] [illegible]. [illegible] დღეს შენი [illegible]

-ქუთაისის [illegible] კავშირი [illegible] ქართველი ერის სასიქადულოდ!

კავშირის [illegible] [illegible] [illegible].*)

× [illegible] ფსევდონიმია [illegible] 23 [illegible] 1920 წ.

დავით კლდიაშვილის იუბილეზე მიძღვნილი

რ. საჯავახოელის*) ლექსი (ლიტმუზის ავტოგრაფი N14661)

თაიგული

თაიგულს მოვრთავ საყნოსათ,
[illegible]

ი ავასბამ,
ეს,
ვაედეს
საბუროს.
ლაჟენს

ა,
ა,

ზა
ნ
ემ ჭკაშნ,
ს...

ოგიძღვნი.
შსა
ვლოდ
მოჭუშსა
ვახოველი

---

*) საჯავახოელი არის ფსევდონიმი რაჟდენ ხუნდაძისა.
დ. მუღლაძე.

დ.კ.ს.მ. 1874

№54

რ. საჯავახოელის ლექსი

დავით კლდიაშვილის იუბილეზე მისალმება

ნ. საჯავახოელის*) ლექსი (დაცულია ავტოგრაფი N14661)

თაიგული

თაიგულს მოვრთავ საყნოსად,
ტურფა რამ ია ვარდითა,
ძვირფასი თვლებით შევამკობ
ალმას, ლალ, იაგუნდითა.
დილის ცვარს მძივად ავასხამ,
მუდამ თაიგულს [illegible],
არ გახმეს, მუდამ ჰყვაოდეს
ჩვენს დავითს, რომ ემსახუროს.

ბრალია! ბედ[რ]კულს მას [illegible]
ცრემლ სდის მუდამ საწყალსა,
რადგან მემკვიდრე გაუჩნდა,
მას [illegible] დედინაცვალსა
[illegible]
[illegible] ეხოცებიან
ტყემალიც არ აქვს, რომ ჭამოს,
მუხლები ეკეცებიან...
დარისპან გასაჭირში ყავს,
ქალის გათხოვა სწადია,
რა ქნას [illegible]
არა აქვს ლუკმა მჭადისა.
დავით! თაიგულს მოგიძღვნი.
არც დიდათ გასაჭირებსა
მთხოვ ამამ რამე უშველოთ
იმ თქვენ საცოდავ გმირებსა

ნ. საჯავახოელი

---

*) საჯავახოელი არის ფსევდონიმი რაჟდენ ხუნდაძისა.
დ. მუღლაძე.

ლადო მესხიშვილის მოგონებები დავით კლდიაშვილზე.

საქართველოს სსრ [illegible] ლადო მესხიშვილის

(ლადო ნასყიდაშვილი) დაბადებიდან ასი წლისთავი

[illegible] მოგონებანი [illegible]

[illegible]

[illegible] კლდიაშვილზე.

[illegible]

[illegible]

მოგონებანი

[illegible] კლდიაშვილზე)

[illegible]

[illegible] 1907 წლიდან.

[illegible] ქუთაისის ქალაქის [illegible]

დ.კ.ს.მ. 1873.

№ 48.

ლ. მესხიშვილი (ნასყიდაშვილი).

მოგონება დ. კლდიაშვილზე

ლადო [illegible] მოგონება დავით კლდიაშვილზე.

საქართველოს სსრ სკოლის დამსახურებულ [illegible] ჟურნალისტისა და საზოგადო მოღვაწის ლადო [illegible] (ლადო [illegible]) დაწერილი აქვს [illegible] „ლიტერატურული მოგონებანი“, რომელიც [illegible] [illegible] და შეიცავს საინტერესო ფაქტებსა და ეპიზოდებს, [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] დავით კლდიაშვილზე.

ეს [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და საინტერესო ფაქტებში [illegible]. [illegible].

ლადო [illegible]

ლიტერატურული მოგონებანი
([illegible] [illegible] ამბებზე)
დავით კლდიაშვილი

დავით კლდიაშვილი გავიცანი ქუთაისში, როდესაც ვმასწავლებლობდი საქალაქო სკოლაში 1907 წლიდან. ის ბათუმში დიდხანს მსახურობდა, შემდეგ გადმოვიდა ქუთაისის ქალაქის გამგეობაში. ბათუმში ის ითვლ-

[illegible] სამხედრო სამსახურში 1882 წლიდან. შემდეგ თავი დაანება სამხედრო სამსახურს პოლკოვნიკის ჩინით და გააგრძელა სამოქალაქო სამსახური [illegible] ქალაქის თვითმმართველობაში.

დავითი იყო მეტად ნიჭიერი [illegible], იუმორისტული მოთხრობების მწერალი, წყნარი, [illegible] და გულკეთილი პიროვნება იყო. საქალაქო სკოლების [illegible] ქალაქის თვითმართველობასთან [illegible] საქმე და დავითი [illegible] დროს [illegible] დიდ სამსახურს გაუწევდა, ამიტომ ის მეტად საყვარელი იყო ჩვენთვის და [illegible] [illegible] პატივისცემით ვეპყრობოდით.

მან [illegible] [illegible] [illegible] შემდეგ [illegible] წერილი მემამულეების, [illegible] [illegible] და [illegible] გლეხების [illegible], [illegible] [illegible] და შემდეგ [illegible] [illegible] დაგვიხატა იუმორისტული ენით თავის მოთხრობებში [illegible].

დავითს საბჭოთა ხელისუფლებამ გადაუხადა 40 წლის მოღვაწეობის იუბილე 1930 წელს და შესაფერისი პატივი სცა მას...

მე მივულოცე და გავუგზავნე შემდეგი მესტვირული ლექსი:

„შენი [illegible], მოხუცო,
არ [illegible] [illegible],

ერთხანს კიდევ [illegible]
[illegible]
[illegible],
[illegible] არ [illegible]
[illegible]
[illegible]!
[illegible]...
[illegible],
[illegible]
[illegible].
„[illegible]" ოჯახი
[illegible],
[illegible],
[illegible].
„[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible],
„[illegible]" [illegible]
[illegible].
„[illegible]" [illegible]
[illegible].

დარისპანმაც მოისვენა
ასრულდა გასაჭირი!
„ვარიეტენამ“ ქმრის იმედმა
მამას აატირა ჭირი.
— ყველასათვის კარგი ვიქნა
საქართველოს ოქრომჭედი
აზნაურებო, თავადნი
გახდნენ უკვე მრეწველებო.
ამით ვათავებ ძლიერვას,
თუმცა ბევრი მაქვს სათქმელი;
მსმენელს ჯანი, მხნეობა,
თქვენი იყავ დღეგრძელი!

დავითი ადრე გარდაიცვალა, იცოცხლა 69 წლისა; იყვნენ ქმრედ ერთი წელიწადი გაყარა.

შენიშვნა: ლ. მზვანელის „ლიტერატურულ ძიებანში“ ქუთაისში ვაჟა-ფშაველას სახლის ჟურნალის ძიებანის მე-15 გვერდზე, ვკითხულობთ:
„დ. კლდიაშვილის თაოსნობით მოეწყო ვაჟას ლიტერატურული საღამო აკადემიურ თეატრში.
საღამოს დაესწრნენ და მიილოცს მონაწილეებმა დ. კლდიაშვილი, გ. ტაბიძე, სხვა გამოჩენილმა ქუთაისის მწერლებმა. საერთოდ უამინდობამ ამ საღამოს

მართალად ჩაიარა. იგი [illegible] მხოლოდ თვით ვაჟამ, რომელიც ბუნებრივ რიხიანად და მჭექარე ლექს, [illegible] დიდი აღტაცება გამოიწვია.

ვაჟა [illegible] გამოიწვევს და [illegible] ლექსი!

„არწივი ვნახე დაჭრილი, ყვავ-ყორნებს ეჯიჯგნება, [illegible] ჭრილს [illegible], [illegible] ვერას [illegible]

დაბოლოს ვაჟა [illegible] მეტად [illegible] და წაიკითხა ლექსი „იმერეთს“.

„ერთხანად ჩემს [illegible],
ლიხს [illegible] დადაო,
გხედავ, რომ [illegible] –
მით [illegible] ვჭდავო“ და სხვ...

საღამოს დამთავრების შემდეგ ვაჟას [illegible] [illegible] გავუმართეთ იქვე თეატრის მეზობელ რესტორან „მედვედში“. ვახშამი მხიარულად ჩატარდა. წარმოითქვა მრავალი პატრიოტული სადღეგრძელო. მეორე დღეს [illegible] [illegible] სურათები გადავიღეთ. დავ. კლდიაშვილთან ვაჟამ გადაიღო სურათი [illegible]. მესამე დღეს ვაჟა დაბრუნდა ფშავში.

ასე ამთავრებს თავის [illegible] [illegible] დავით [illegible] და ვაჟას [illegible].

დ. ჟ.

15 ოქტომბერი 1920 წ.
ქ. ტფილისი

ძვირფასო დავით!

ავადმყოფობა მაიძულებს, მხოლოდ წერილით მოგილოცო
ის დრო, როცა მამა ჩემი და მამაშენი შენ და ქართველ საზო-
[illegible] ხვედრით
[illegible] კიდევ უფრო [illegible]
[illegible] საქართველოს,
[illegible] ერთი ვაჟკაცი
[illegible] საქართველოს
[illegible] არა არის
[illegible] არა [illegible]
[illegible] კი
[illegible] ყველა ქართველისათვის
[illegible] შენი სიცოცხლის
[illegible],
[illegible]
[illegible] განმტკიცება
[illegible] შენ
[illegible] დღესასწაულად

მეგობარი x)

x) მეგობარი (ლომოური
[illegible])

ახალ მეჯლიში. [illegible], რომ [illegible] საიუბილეო სადღე-
ავადმყოფობის გამო ვერ დავესწარ. ამიტომ ეს [illegible]
წერილი [illegible] საიუბილეო [illegible]
[illegible]. ი. მ.

დ.კ.ნ.მ. 1872.

№ 46

ი. [illegible]
[illegible]

ფურც: 1.

15 აგვისტო 1920 წ.
ქ. ტფილისი

ძვირფასო დავით!

ავადმყოფობამ მაიძულებს, მხოლოდ წერილით [illegible]

[illegible] ერთად!..

შენი მარადის დუთუ მეგრელი *)

---

*) შენიშვნა: წერილი მწერალი დუთუ მეგრელი (დიმიტრი ხუბუთია [illegible] დ. შ.

თედო სახოკიას უცნობი მოგონება

დავით კლდიაშვილზე

№ 5

თედო / სახოკიას უცნობი [illegible] მოგონებების [illegible]

დ.კ.ს.მ. 1871.

[illegible]-ეული [illegible]

[illegible]

ა [illegible] მისი

[illegible] სა-

[illegible] და კიდევ

კლდიაშვილის

[illegible]

[illegible].

დავით კლდიაშვილის

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

მოგონებაში [illegible] მოთხრობილი(?) დავით კლდიაშვილის ცხოვრების უკანასკნელი წელი, როდესაც იგი მძიმე ავად შეიქმნა.

თედო სახოკიას უცნობი მოგონება დავით კლდიაშვილზე

მწერალი, ეთნოგრაფი და საზოგადო მოღვაწე თედო სახოკია ახლო მეგობრულ ურთიერთობაში იყო დავით კლდიაშვილთან. ამდენად მისი მოგონება ჩვენს სასიქადულო მწერალზე საინტერესო მასალებს შეიცავს და კიდევ უფრო ამდიდრებს დავით კლდიაშვილის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის ამსახველ ბიოგრაფიულ მონაცემებს.

მოგონებაში ვეცნობით დავით კლდიაშვილის დიდ თანაგრძნობას 1905 წლის რევოლუციონერთადმი,- მზადა ვარ,- უთქვამს დავითს,- რევოლუციონერს სამსხვერპლოზე ზვარაკად მივიყვანო ჩემი სიცოცხლეო. პირადად მე, ჩვენი ქვეყნის ჭირის სანაცვლო ვიყო! მომიხმარეთ, რომ გნებავთ ის დამავალეთ, რაც ჩემს ძალღონეს მოვახერხებო.

მოგონებაში საინტერესოდაა მოთხრობილი დავით კლდიაშვილის ცხოვრების უკანასკნელი წელი, როდესაც იგი მძიმე ავად შეიქმნა.

მწერალთა კავშირის დავალებით თედო სახოკია და დავითის ვაჟი – მწერალი სერგო კლდიაშვილი სოფელ სიმონეთში ჩასულან დავითის [illegible] წასაყვანად და [illegible]. საინტერესოა თედოსა და დავითის დიალოგი.

მოგონება დედნის სახით დაცულია მწერლის და საზოგადო მოღვაწის თედო სახოკიას პირად არქივში. ეს ის მოგონებაა, რომელიც უცვლელად მოგვყავს ავტორის სტილისა და ორთოგრაფიის დაცვით.

დავით [illegible].

დავით კლდიაშვილი

(მოგონება)

1905 წლის ჰაერში რევოლუციის სუნი ტრიალებდა... საქართველოს სხვადასხვა [illegible] პარტიებში აშკარად [illegible] ხალხს [illegible] ცარიზმისათვის ძირის გამოსათხრელად. ქართველ სოციალისტ-ფედერალისტთა პარტიის ბათუმის კომიტეტი დიდს მზადებაში: თადარიგს [illegible] დასახვედრად და დასაშინებლად იმ [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] (შვეიცარიაში) შეიძინა [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
აღმოსავლეთ სანაპიროს, [illegible] ახლოს.

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] „[illegible]“ [illegible]

ამ დროის მოწინავე აზროვნებისა. პირდაპირ, თავის [illegible] [illegible] თავდაუზოგველი; თავის [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ისე უყურებდნენ [illegible] [illegible] [illegible].

დავითი არაჩვეულებრივის სიყვარულით [illegible] [illegible] ამ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] თავიანთს [illegible] და მზად იყვნენ [illegible] ადამიანებისათვის [illegible] მსხვერპლად შეეწირათ.

[illegible], ამ მეტად [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და მე დავით კლდიაშვილის [illegible], [illegible], რომ მისგან [illegible] [illegible] [illegible] დახმარება რაც კი რამ [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible]. მეტად [illegible] თავის [illegible] [illegible] „[illegible]" და [illegible] „[illegible]" [illegible] [illegible] და [illegible],

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], ნახვა. გაგვაცნო [illegible], [illegible], [illegible] ([illegible] [illegible] [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] უნდა [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

სანამ სადილი [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible], [illegible] უნდა [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]?

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible].

– [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], – და [illegible] [illegible] [illegible], – [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] და

ამისთვის თავიც არ მეცოდება. მაგრამ... მაგრა...
მარტო ვარ, მარტო, ჩემო ალექსანდრე, [illegible]
სულ [illegible] [illegible]. ჩემი [illegible] რომ
გამყვეს, სხვები გამყვებიან? ამისათვის
აქ მუშაობამ არავის გაუწევია, არავინ ცდილა
[illegible] [illegible] ძნელა და ჩამორჩენილ
სალდათა რუსისა. სარევოლუციო [illegible]
მიმართულია იყო აქაური ნავთის [illegible]
ქარხანაში მუშავებისაგან. [illegible] ჩვენი
ხალხია, [illegible], მიხვედრილა. [illegible]
ახლა კი [illegible] [illegible] მისთვის და მის ქვეყნისათვის სასიკეთო აზრი, რომ მაშინვე ~~[illegible]~~
მიხვდეს ყველაფერს და [illegible] [illegible].
აქაურ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] მაშინდელი [illegible], როდესაც
ხალხი, უმრავლესობა [illegible] იქნება,
წითელ დროშას დაიჭერს ხელში და გაუძღვება
წინ მთელს მოძრაობის საქმეს. ჯერ ჯერობით
მათს [illegible] ვერაფერს გეტყვით. მერე ვნახოთ,
[illegible] მე, ჩვენის ქვეყნის ჭირის სანაცვლოდ
ვიყო! როგორც ერთი ვაჟი, მომიხმარეთ, რას[illegible], ის დამავალეთ. რაც ჩემს ძალ-ღონეს
მოეთხოვება, მზადა ვარ რევოლუციის სამსხვერპლოდ, ზვარაკად მივიტანო ჩემი სიცოცხლე...

[illegible] იტალიის [illegible] დრო,

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1930 წლის [illegible]

[illegible]

სთხოვა: [illegible] [illegible] და [illegible] დავითი [illegible]
სადგურამდე [illegible] წაეყვანათ. დასთანხმდნენ,
ყველანი მზადებას შეუდგნენ [illegible] დღისათვის.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] დავათვალიერე [illegible]
[illegible] ზედ [illegible] [illegible]. ზედ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] თვალწინ [illegible] და [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] ამ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ამ სურათის ნახვის შემდეგ [illegible]
თუ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]!..

სწორედ იმ წუთს, რა წუთსაც [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible]
[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]: [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]... [illegible] [illegible]... [illegible] [illegible]...
თუ [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible]...

ძლივს დავამშვიდეთ: თუ არ გნებავსთ, თქვენი ჭირიმე, ჩვენ თქვენის ნების გადასვლას აბა როგორ ვიზამთ-მეთქი!

გამოვემშვიდობეთ...

ეს ჩემი უკანასკნელი გამომშვიდობება იყო მასთან დ̃ მის უკანასკნელად ნახვა სიცოცხლისა...

თ. სახოკია.*)

1946 წ., თიბათვის 16 დღ.

---

*) თ. სახოკიას ეს მოგონება არსად გამოქვეყნებულა. [illegible] „[illegible]“; [illegible] [illegible] [illegible] „[illegible]“; [illegible] ([illegible]) [illegible] სახოკიას [illegible]

[illegible]